

Bevarandeplan Natura 2000

(Enligt 17 § förordningen om områdesskydd 1998:1252)

Hovfjället, Torsby kommun, Värmlands län

Områdeskod och namn:	SE0610122 Hovfjället
Mittpunktskoordinat:	1342845 - 6689220
Totalareal:	376 ha
Fastställd av Länsstyrelsen:	2006-03-15
Områdestyp:	Området är utpekat enligt Habitatdirektivet samt enligt Fågeldirektivet.
Ägandeförhållande:	Området ägs delvis privat och delvis av Bergvik Skog Väst AB, Skogsägarna Mellanskog ekonomiska förening, Torsby kommun samt Hovfjället AB

Beskrivning av området

Hovfjällets Natura 2000-område karaktäriseras av fjällik natur. På de högst belägna delarna växer glesa hållmarkstallskogar med inslag av myrpartier av varierande storlek och trädskikt av varierande slutenhet. På lägre höjd blir skogsbestånden tätare och inslaget av gran ökar. I fuktiga svackor finns mindre partier med ren granskog. Områdets skogsbestånd är till stor del av naturskogskaraktär med skiktade bestånd med inslag av gamla träd och lövträd. Visst skogsbruk har dock bedrivits inom delar av området. Skog med urskogskaraktär och vildmarkskänsla är särskilt utpräglad vid Vargmossen, vid skogen öster om Emmatjärn, Råkullbergets skogar samt delar av den stora ravinen vid Giljan. Skogsbestånden hyser flera hotade lavar, exempelvis violettgrå tagellav och lunglav. Hovfjällets naturskogar i kombination med myrar och tillgång på öppet vatten gynnar ett rikt fågelliv. Ett 50-tal fågelarter häckar regelbundet i området. Skogshönsen tjäder, orre och järpe förekommer allmänt i området. Vidare finns här arter som tretåig hackspett, spillkråka, sparvuggla och trana.

Hovfjället är attraktivt både ur natur- och friluftslivssynpunkt. År 1969 bildades Hovfjällets naturreservat i syfte att bevara områdets särpräglade naturmiljö samt att utveckla möjligheterna till friluftsliv. Idag finns här vandringsleder, skidspår och slalombackar. Natura 2000-området är beläget i naturreservatets centrala del, i den zon som, enligt reservatsföreskrifterna, undantagits från skogsbruk.

Ingående naturtyp enligt habitatdirektivet

Habitatkod	Habitatnamn	Areal (ha)	
		Rapporterad	Nytt förslag
7140	Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungfly		30
7310	Aapamyrrar	30	*
9010	Västlig taiga	260	
91D0	Skogbevuxen myr	30	

*/naturtyp 7310 utgår (felklassning) och ersätts med naturtyp 7140.

Ingående arter enligt fågeldirektivet

Artkod	Artnamn
A104	Järpe <i>Bonasa bonasia</i>
A108	Tjäder <i>Tetrao urogallus</i>
A127	Trana <i>Grus grus</i>
A217	Sparvuggla <i>Glaucidium passerinum</i>
A223	Pärluggla <i>Aegolius funereus</i>
A236	Spillkråka <i>Dryocopus martius</i>
A241	Tretåig hackspett <i>Picoides tridactylus</i>
A338	Törnskata <i>Lanius collurio</i>
A409	Orre <i>Tetrao tetrix</i>

Bevarandesyfte och bevarandemål

Syftet med Natura 2000-området Hovsfjället är att bidra till att upprätthålla så kallad gynnsam bevarandestatus för de ingående naturtyperna och arterna på biogeografisk nivå. För att uppnå gynnsam bevarandestatus krävs att specifika bevarandemål uppfylls. I nedanstående tabell framgår bevarandemål för naturtyperna och arterna i detta Natura 2000-område.

Art/naturtyp	Bevarandemål**
Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungfly (7140)	<p><i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst x ha omfattning.</p> <p><i>Strukturer och funktioner</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vegetationen är naturligt lågvuxen på minst x ha. Högvuxna negativa indikatorarter täcker ej mer än 1 m²/ha. - Krontäckningen av träd och buskar ska vara mellan 0-x % och stamantalet ska vara mindre än 1000st/ha. - Arealen ska ha ostörd hydrologi och hydrokemi. - Utbredning av mosse- och kärrpartier ska bibehållas. - Förekomst av öppet vatten ska bibehållas. <p><i>Typiska arter</i></p>
Västlig taiga (9010)	<p><i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst x ha omfattning.</p> <p><i>Strukturer och funktioner</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Andel död ved/levande ved ska vara minst 1/x - Lövträdsandelen ska vara minst x %. - Icke inhemska trädslag ska saknas. - Sumpskogar har en ostörd hydrologi och hydrokemi.

	<i>Typiska arter</i>
Skogbevuxen myr (91D0)	<i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst x ha omfattning. <i>Strukturer och funktioner</i> <i>Typiska arter</i>
Järpe (A104) Tjäder (A108) Trana (A127) Sparvuggla (A217) Pärluggla (A223) Spillkråka (A236) Tretåig hackspett (A241) Törnskata (A338) Orre (A409)	<i>Populationsutveckling</i> <i>Artens livsmiljö</i>

**/Bevarandemålen fastställs efter basinventeringen

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

För att ingående naturtyper och arter ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas.

7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungfly

- Opåverkad hydrologi; avvattnande verksamhet får inte ske. De rätta växtbetingelserna för naturtypernas karaktärsarter och typiska arter ska bibehållas så att någon påtaglig minskning av ingående arter inte förekommer.
- Opåverkad hydrokemi; kalkning och andra verksamheter som kan påverka hydrokemin ska undvikas.
- Opåverkade strukturer/formelement (strängar, höljor, gölar mm). Undantag det som klassas som naturliga förändringar.

9010 Västlig taiga samt 91D0 Skogbevuxen myr

- Skoglig kontinuitet (naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning hos de olika trädslagen).
- Naturvärden utvecklas huvudsakligen genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar, t ex stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar och brand.
- Olika typer av substrat:
 - Död ved; grenar, torrakor, lågor mm i olika nedbrytningsstadier samt olika typer av bränd ved.
 - Gamla och grova träd med dithörande barkstruktur.
 - Lövträd av t ex asp, sälg och rönn.
 - Hålträd.

Substraten utgör viktiga livsmiljöer för kryptogamer och insekter. Vissa av substraten är även viktiga som boplatser för fåglar.

- Ostörd hydrologi i myrmarker och sumpskogar.
- Påtaglig minskning av antalet typiska arter och deras populationer får ej ske. De typiska arterna reagerar relativt snabbt på naturtypiska hotfaktorer. Förekomsten av de typiska arterna utgör ett mått på naturtypens bevarandestatus.

A104 Järpe

Järpen föredrar tät blandskog, ofta i anslutning till surdråg eller bäckar. Andelen lövträd bör ej understiga 10 %. En viktig födoresurs under vintern är alknoppar, alhängen samt björkhängen varför dessa måste finnas i området. I anknytning till födan krävs tillgång på skyddande vegetation till exempel tät ungskog av gran. God tillgång på insekter är mycket viktigt för kycklingarnas överlevnad. Järpen kräver revir på 25-50 ha och förekommer sällan i skogar mindre än 25 ha. Stannfågel.

A108 Tjäder

Tjädern kräver större sammanhängande skogsområden, som innehåller en variation både vad det gäller successionsstadier och skogstyper. Arten förekommer sällan i områden under 25 km². Vintertid kräver tjädern äldre successionsfaser av talldominerad skog, där den födosöker tallbarr och tallskott. På sommaren förekommer fågeln i varierande skogstyper, från gammal bärrik skog till nybildade hyggen. Våtmarksområden är även av stor betydelse för tjädern, främst på våren då hönan livnär sig på skott av tuvull men även som födosöksplats för kycklingarna, vilka livnär sig på insekter under de första veckorna. Förutom att tjädern kräver mycket stora, variationsrika skogsområden är den starkt knuten till speciella spelplatser, vilka den traditionsbundet besöker. Stannfågel.

A127 Trana

Tranan häckar på våta myrmarker, ofta omgärdade av sumpskog eller vatten för att boet skall vara oåtkomligt för marklevande rovdjur. Häckningen kan påbörjas redan i april. Tillgång till störningsfria områden är viktigt. Flyttfågel.

A217 Sparvuggla

Den optimala livsmiljön för sparvugglan är gammal, flerskiktad grandominerad blandskog med rik förekomst av grova lövträd (främst asp, björk och al). Sparvugglan är dock flexibel i sitt val av häckningsplats så länge det finns lämpliga boträd. Lämpliga boplatser är gamla bohål från större hackspett eller tretåig hackspett. God tillgång på gnagare är ett krav. Arten är i huvudsak stannfågel.

A223 Pärluggla

Pärlugglan påträffas oftast i gränsområden till hyggen eller större myrar. Arten häckar främst i äldre granskog, men förekommer i all slags barrskog. I södra Sverige häckar den även i bokskog och grövre aspbestånd. Den häckar i bohål efter större hackspettarter (fr a spillkråka). Brist på naturliga boplatser kan kompenseras med holkar. Pärlugglan kräver tillgång på föda i form av smågnagare och småfåglar. För god häckningsframgång krävs hög gnagartäthet. Vid år med brist på gnagare kan häckning utebli. Arten är i huvudsak stannfågel.

A236 Spillkråka och A241 tretåig hackspett

God tillgång på lövträd, framförallt asp, är ett gemensamt krav för hackspettarna. Död ved är en annan viktig faktor. Mindre påverkad, olikåldrad blandskog med inslag av sumpskogar utgör ett lämpligt habitat för hackspettarna. Äldre alstrandskogar är även lämpligt habitat för den tretåiga hackspetten. Skogsbrand har historiskt sett spelat en viktig roll för hackspettarna

på kort sikt genom insektsrikedom på brandfältet och på lång sikt genom bildandet av lövbrännor. Lämpliga häckningsplatser är grova stammar av främst, asp, tall eller bok. Födan utgörs främst av vedlevande insekter och myror. Rotrötade granar med hästmyror är en favorit hos spillkråka, medan den tretåiga hackspetten gärna äter barkborrar. Arterna är i huvudsak stannfåglar.

A338 Törnskata

Törnskatan kräver tillgång på öppna marker med rik insektsförekomst på varma, solbelysta lokaler. Häckningslokalerna bör ha god tillgång på attraktiva insektsmiljöer i form av blommande och bärande buskar i kombination med öppna partier; jordbruksmark, hyggen eller andra öppna marker. Optimala hyggen för törnskatan är hyggen utan fröträd och/eller skärmar. Flyttfågel.

A409 Orre

Orren förekommer på myror och myrarnas närmaste omgivning samt på tidiga successioner efter hyggen och skogsbränder. Liksom för de övriga skogshönsen är tillgången på insekter viktiga för kycklingarnas överlevnad. Björkknoppar är viktig diet under vintern. Orren finns i området hela året.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Potentiella hot mot ingående naturtyper och arter

- Ett gemensamt hot mot ingående naturtyper är skogsbruk och markavvattnande åtgärder. Skogsbruk och markavvattning är dock förbjudet i stora delar av området samt förlagt med tillståndsplikt i övriga delar (regleras i Hovfjällets reservatsföreskrifter). Områdets skogs- och myrmark skulle kunna skadas av verksamheter som sker utanför Natura 2000-områdets gränser.
- Exploatering i form av leder eller andra anläggningar kan skada känsliga myr- och skogsobjekt, antingen som en direkt effekt eller indirekt genom anläggningsarbetet. Upprättandet av leder över myrmark, blöt skogsmark samt hållmarker bör därmed ske med stor försiktighet. Viktigt är att poängtera hållmarkernas känsliga lavsamhällen.
- Ovarsam skoterkörning kan utgöra hot mot ingående naturtyper framför allt myrmark och våta skogsbestånd.
- Kalkning av myrar kan orsaka negativ förändring av vegetationen.
- Ett alltför hårt tryck av besökare i närheten av störningskänsliga fågelarters häckningsplatser kan komma att innebära misslyckade häckningar.
- Brist på boplatser och föda (gnagare) för ugglorna.
- Brist på bränder är vanligtvis ett hot mot naturtypen *västlig taiga*. Brist på bränder missgynnar uppkomst av lövträd och på så sätt tillgång på föda, både i form av knoppar och i form av frön, insektstillgång samt brist på boplatser för flera av de ingående fågelarterna.
- Sur nederbörd och kvävenedfall kan på sikt utgöra ett indirekt hot mot områdets naturtyper, främst de känsliga kryptogamerna.

Bevarandeåtgärder med tidplan

Följande bestämmelser bidrar på olika sätt till att naturtyperna och arterna uppnår och bibehåller gynnsam bevarandestatus i Hovfjällets Natura 2000-område.

Gällande regelverk 2006

- Tjäder, järpe och orre får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905) övrig tid är de fredade. Övriga ingående fågelarter är fredade året runt (3 § Jaktlagen 1987:259). Fredningen gäller samtliga fågelarters ägg och bon.
- Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parrings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.
- Tillståndsplikt gäller enligt 7 kap 28 a § Miljöbalken för åtgärder eller verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom ett Natura 2000-område. *Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman/är nödvändiga för skötsel och förvaltning av området.*
- Samrådspikt gäller enligt 12 kap 6 § Miljöbalken för t ex skogsbruksåtgärder.
- Hovfjället (1400 hektar) är skyddat som naturreservat. Inom zon 2 (=Natura 2000-området, 376 hektar) gäller förbud alternativt förbud att utan Länsstyrelsens tillstånd bedriva skogsbruk. Målet enligt skötselplanen är att skogsvegetationen inom zon 2 skall lämnas orörd och fritt utvecklas som naturskog. Utanför zon 2 bedrivs skogsbruk enligt riktlinjer i skötselplanen.
- Riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap 6 § MB, hela Natura 2000-området.

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder

Hovfjället är skyddat som naturreservat. Länsstyrelsen har fått i uppdrag att revidera skötselplaner för naturreservat under 2005-2007. Översyn av Hovfjällets skötselplan kommer att ske under 2005-2006.

Skogsbruk i runtomliggande skogsbestånd

För att tillfredsställa de olika fågelarternas krav på tillräckligt stora arealer lämplig livsmiljö krävs en god tillämpning av naturvårdshänsyn vid skogsbruksåtgärder inom de skogsbestånd som finns i det omgivande landskapet närmast Hovfjällets Natura 2000-område. Exempel på hänsyn som kan vara aktuellt i detta fall är att eftersträva en begränsning av hyggens storlek, bevara lövträdsinslag i barrskogen under hela beståndets växttid samt lämna kvar grova lövträd, träd av hög ålder, döende och döda träd, hålträd och boträd. Särskild uppmärksamhet bör riktas mot tjäderspelplatser inom hela naturreservatet. Vid samråds- och tillståndsärenden är det viktigt att beakta hela myrkomplexet, d.v.s. även myrmark som ligger utanför Natura 2000-gränsen, samt myrarnas tillrinningsområde.

Bevarandestatus idag

7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungfly

Nationellt

Under 1900-talet har den totala arealen av mossar och kärr minskat i landet. Förlusten av naturtypen beror främst på uppodling, storskaliga torvtäkter samt markavvattnande projekt. Trots exploateringen av myrmark finns idag stora arealer kvar. En stor del av mossarna och kärren är dock påverkade av mindre husbehovstäkter samt markavvattningsprojekt. Denna påverkan kan på sikt leda till igenväxning och att mossarnas torvlager bryts ner. I södra Sverige kan igenväxning av myrar komma att bli ett allvarligt problem. Igenväxningen beror här i många fall på ökat kvävenedfall. Endast ett fåtal myrar i landet har idag en opåverkad hydrologi.

Hovfjället

Mycket lite är känt om områdets myrar. Myrar är dock av fattig typ och har ett bottenskikt av vitmossor. Fältskiktet består bland annat av tuvull, hjortron, klotstarr, taggstarr, sumpstarr, tranbär, kallgräs och sileshår. Taggstarr, kallgräs och sileshår utgör exempel på naturtypstypiska arter. Dvärgbjörk och bindvide är vanligt förekommande buskar. Myrarnas trädskikt varierar i slutenhet och består främst av senvuxna tallar. Flera träd har en ålder mellan 200-250 år. Inga större mänskliga ingrepp på myrarna är kända. Bevarandestatusen torde vara gynnsam.

9010 Västlig taiga

Nationellt

Naturtypens naturvärden är kopplade till naturlig gammal skog med lång skogskontinuitet, gamla träd och död ved, samt även till brandfält och yngre naturliga successionsstadier. Flera organismgrupper finns representerade bland de karaktärsarter och rödlistade arter som förekommer i naturtypen; insekter, lavar, svampar och mossor.

Denna mycket heterogena naturtyp finns spridd i hela den boreala delen av landet. De största arealerna finns i Norrlandslänen och där finns även mycket av de största naturvärdena, även om områden med höga naturvärden finns i hela landet. Naturvärden kopplade till granskog är speciellt riktade mot nordboreal region, men finns även i sydboreal. Tallskogar, brandfält och triviallövskogar har olika artsammansättning beroende på var i landet de ligger och kan därför ha höga naturvärden i hela den boreala regionen. Vissa trakter i fr.a. delar av Norrbotten, Västerbotten och Västernorrland, samt i bl.a. Orsa finnmark och nere i sydöstra Kalmar län har en mer påtaglig brandkontinuitet.

Västlig taiga är ett svensk-finskt tillägg och Sverige/Finland har därmed ett särskilt ansvar för naturtypen inom EU. Historiskt sett är förlusten av västlig taiga mycket stor och endast några få procent återstår (ca 3 % av 21 milj. ha) i boreal region. Produktionsskogsbruket är det största hotet mot naturtypen och dess naturvärden. Bristen på död ved, gamla träd och brandfält leder till en utarmning av artstocken och utdöendet av arter ligger inte i fas med den kvarvarande arealen. Mycket tyder på att flera arter endast lever kvar i restpopulationer som kommer att dö ut inom en snar framtid. Det är därför av stor vikt att så mycket som möjligt av

naturtypen undantas skogsbruket. Avsaknaden av brand är också ett problem för naturtypens naturliga dynamik och artinnehåll.

Hovfjället

Naturtypen *västlig taiga* varierar över Hovfjället. På fjällets topp är hållmarkstallskogen dominerande. Trädskiktet förefaller där till större del vara orört och torrakor är vanliga. Fältskiktet består främst av ljung, kråkbär, lingon och odon. På fuktigare partier påträffas även tuvsäv och klotstarr. På de öppna hållarna finns främst lavsamhällen med arter som vinterlav, svart sköldlav, korallblåslav, renlav och islandslav.

Söder om toppen ligger Råkullsberget. Här påminner vegetationen till stor del den vid toppen. Hållmarkerna är dock mindre framträdande och skogen hyser inslag av gran och björk. Fältskiktet är något rikare med inslag av blåbärsris och kvastmossa. På bergets sluttning finns partier med fuktig garnskog. I den fuktiga granskogen finns inslag av asp och sälg. Epifytfloran är riklig med massförekomst av lunglav. Andra kryptogamer som påträffas är skrovellav, luddlav, stuplav, gråviolett tagellav, garnlav och norrlandslav.

Skogen vid vargmossen hyser naturskogsbestånd av knotiga tallar och smala granar av fjällskogstyp, så kallade flaggstångsgranar. Här har träden en ålder mellan 200-250 år. I Giljans dalgång finns även naturskogsartad skog. Skogen i dalgången domineras av gammal gran. Utmed bäcken blir skogen sumpskogsartad och i östra delen av dalgången blir tallen mer påtaglig. Kryptogamfloran är riklig med förekomst av brokig tagellav, violettgrå tagellav, stuplav, bårdlav, grynig filtlav, norsk näverlav med flera.

Vad det gäller naturtypens bevarandestatus bedöms vissa delar uppnå gynnsam bevarandestatus medan andra är mer tveksamma. De mer tveksamma delarna hyser spår från tidigare skogsbruk samt är lokalt påverkade av friluftslivet bland annat i form av vandringsleder och dragning av skidspår. Av naturtypens typiska arter finns flera av dem dokumenterade bland annat garnlav, violettgrå tagellav, skuggblåslav, luddlav, stuplav, bårdlav, lunglav, tretåig hackspett, tjäder, pärluggla och spillkråka. Arternas frekvens och utbredning är dock okänd. Ytterligare inventeringar krävs för att fastställa bevarandestatusen för områdets *västliga taiga*.

91D0 Skogbevuxen myr

Nationellt

Den totala arealen av skogbevuxen myr har minskat betydligt i landet under 1900-talet, både genom skogsbruk och genom markavvattning. En stor andel av naturtypens objekt har lokala skador i form av diken. Naturtypens utbredningsområde har inte minskat utan förekommer i hela landet, med tyngdpunkt på Norrlandslänen samt Kronobergs län i söder. Naturvärdet varierar beroende på graden av mänsklig påverkan. Det största hotet mot naturtypen utgörs fortfarande av skogsbruk, ändrad vattenregim, förändrad hydrologi samt torvutvinning. Uppskattad total areal av naturtypen i landet är ca 200 0000 ha.

Hovfjället

Mycket lite är känt om områdets *skogbevuxna myrar*. Myrarna är dock av fattig typ och har ett bottenskikt av vitmossor. Fältskiktet består bland annat av tudun, hjortron, klotstarr,

tagstarr, sumpstarr, tranbär, kallgräs och sileshår. Dvärgbjörk och bindvide är vanligt förekommande buskar. Myrarnas trädskikt varierar i slutenhet och består främst av senvuxna tallar. Flera träd har en ålder mellan 200-250 år. Inga större mänskliga ingrepp på myrarna är kända. Bevarandestatusen torde vara gynnsam.

A104 Järpe

Nationellt

Järpen häckar i hela landet med undantag från den fjällnära skogen samt Öland och Gotland. Arten har minskat betydligt under de senaste 30 åren på grund av det moderna skogsbruket. Idag uppskattats den svenska populationen till drygt 100 000 par, vilket beräknas utgöra cirka 17 % av den europeiska populationen utanför Ryssland. Trots en påtaglig minskning av det svenska beståndet anses arten inte vara hotad i landet.

Hovfjället

1981 utfördes en häckfågelinventering i Hovfjällets naturreservat där antalet par uppskattades till 50 stycken. Järpen är vanligt förekommande i området. Populationsstorlek och populationsutveckling är i dagsläget okänd. Bevarandestatus är oklar men troligen gynnsam.

A108 Tjäder

Nationellt

Den svenska tjäderpopulationen har uppskattats till 84 000 - 110 000 par (1990-talets mitt), vilket utgör ca 10 % av det europeiska beståndet (inkl. europeiska Ryssland). Tjädern häckar i samtliga län utom Gotland. Starka minskningar har under de senaste 30 åren registrerats i Götaland och Svealand och även lokalt i Norrland. Orsaken till minskningen av tjäder beror främst på det storskaliga skogsbruket där landskapet kraftigt fragmenteras och stora monokulturer av gran och tall ersätter den tidigare, mer varierade skogen. Totalt sett finns dock inget hot mot artens fortlevnad i Sverige.

Hovfjället

1981 utfördes en häckfågelinventering i Hovfjällets naturreservat där antalet tjäderpar uppskattades till 50 stycken. Tjädern förekommer sparsamt-allmänt i området. Populationsstorlek och populationsutveckling är i dagsläget okänd. Bevarandestatus är oklar.

A127 Trana

Nationellt

Antalet tranor har ökat markant sedan mitten av 1980-talet, speciellt märkbart i Götaland och Svealand. Tranor häckar numera relativt jämnt spritt i samtliga län. År 2003 beräknades antalet häckande par till åtminstone 15000, kanske över 20000 par. Därtill kommer ett stort antal ungfåglar. Det svenska beståndet utgör 20-38 % av europapopulationen, varför Sverige har ett stort ansvar för arten.

BirdLife International listar tranan som *sårbar* i Europa. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att den globala populationen inte är koncentrerad till Europa, men att arten har en otillfredsställande bevarandestatus i Europa.

Hovfjället

Populationsstorlek och populationsutveckling hos trana är okänd. Bevarandestatus är oklar.

A217 Sparvuggla

Nationellt

Sparvugglan häckar i samtliga svenska landskap undantaget Öland och Gotland. Arten är vanligast i skogslandskapet i södra och mellersta Sverige. Det svenska beståndet uppskattas till mellan 12 000 till 16 000 par, vilket utgör cirka hälften av det europeiska beståndet. Beståndsutvecklingen är till stor del okänd. Arten bedöms som livskraftig både i Sverige och i Europa som helhet. BirdLife International påpekar dock att det är viktigt att Europa tar ett ansvar i artens bevarande.

Hovfjället

Populationsstorlek och populationsutveckling är okänd. Bevarandestatus är oklar.

A223 Pärluggla

Nationellt

Under 1900-talet har pärlugglan spridit sig söder ut i landet och häckar idag i samtliga svenska län, dock ej på Öland. Beståndet är som starkast i större sammanhängande barrskogsområden och förekomsterna längs kusterna och på de stora slättområdena i södra och mellersta Sverige är svaga. Tätheterna avtar i det inre av Norrland, förmodligen främst p.g.a. klimatiska orsaker. Det häckande beståndets storlek varierar kraftigt mellan olika år beroende på smågnagartillgången. Under goda år handlar det om i storleksordningen 18 000–24 000 par, och under toppår om ännu mer – kanske uppemot 40 000 par. Sedan 1980-talet har det skett en kraftig total minskning av pärluggla. Troligtvis kan detta förklaras av att de regelbundna sorkcyklerna upphört. I Västerbotten har beståndet minskat med 75 %.

Pärlugglan är nomadisk över stora delar av den norra barrskogsregionen. Detta gör att man bör vara försiktig med att uttala sig om beståndsförändringar i enskilda länder. Artens utveckling bör därför följas över stora sammanhängande arealer – Norge, Sverige, Finland och västra Ryssland utgör förmodligen en enhet. Det nordeuropeiska beståndet överstiger förmodligen 30 000 par även under dåliga år, under goda år kan det kanske handla om uppemot 100 000 par. Förutom i norra Europa finns små häckande bestånd i skogs- och bergstrakterna i Centraleuropa, totalt i storleksordningen drygt 10 000 par. BirdLife International listar pärlugglan som *secure* i Europa, men menar att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i artens bevarande.

Hovfjället

Populationsstorlek och populationsutveckling hos pärlugglan är okänd. Bevarandestatusen är oklar.

A236 Spillkråka

Nationellt

Spillkråkan har under 1900-talet spridit sig söderut i Sverige, troligtvis på grund av att skogsarealen i landets södra del har ökat kontinuerligt. Spillkråkan häckar i samtliga svenska län, dock fåtaligt i Norrlands inland. Det svenska beståndet uppskattas till i storleksordningen 20 000 - 35 000 par. Detta motsvarar ungefär 10 % av det samlade europeiska beståndet på 200 000 - 265 000 par. Beståndet i södra Sverige förefaller vara tämligen stabilt. Utvecklingen i Norrlands inland är mera osäker, främst beroende på de låga tätheterna och att inventeringsunderlaget är väl litet. BirdLife International listar spillkråkan som *secure* i Europa, men menar att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i artens bevarande.

Hovfjället

1981 utfördes en häckfågelinventering i Hovfjällets naturreservat där antalet par uppskattades till 10 stycken. Populationsstorlek och populationsutveckling är i dagsläget okänd. Bevarandestatus bedöms troligen vara gynnsam.

A241 Tretåig hackspett

Nationellt

Tretåig hackspett häckar regelbundet i mellersta och norra Sverige, men är numera ovanlig söder om den biologiska norrlandsgränsen. Det svenska beståndet beräknades vid mitten av 1990-talet till mellan 5 500 och 7 500 par, vilket utgör cirka 10 % av det samlade europeiska beståndet på knappt 60 000 par. Arten förekommer främst i den boreala zonen i norra Europa, men relikbestånd finns i Alperna, Karpaterna och andra bergsområden i Centraleuropa. Det svenska beståndet har minskat kraftigt under hela 1900-talet och i ökande takt efter 1950. Minskningen i de kustnära, av skogsbruk hårdast påverkade delarna av Norrland uppgår förmodligen till minst 80 %. Som en följd av detta har tyngdpunkten i artens förekomst gradvis förskjutits allt längre in mot de klimatiskt mer utsatta och totalt sett mindre produktiva fjällnära skogsområdena.

Tretåig hackspett är rödlistad i kategorin *sårbar* (VU) i Sverige. BirdLife International listar tretåig hackspett som *declining* i Europa och menar att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i artens bevarande. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att dess utbredning inte är koncentrerad till Europa, men att arten inom regionen har en otillfredsställande bevarandestatus.

Hovfjället

Populationsstorlek och populationsutveckling hos tretåig hackspett är okänd. Bevarandestatusen är oklar.

A338 Törnskata

Nationellt

Törnskatan häckar i samtliga svenska län. Beståndet i Norrlands inland och fjällen är dock mycket svagt. Antalet törnskator i landet uppskattas till mellan 26 000 och 34 000 par, vilket motsvarar cirka 1 % av det totala europeiska beståndet. Det svenska beståndet har under de senast 25 åren uppvisat en stark tillbakagång, minskningen motsvarar ca 2/3 av beståndet. Arten anses dock inte hotad i Sverige. Bird Life International listar arten som *declining* i Europa. Arten placeras vidare i SPEC kategori 3 vilket innebär att artens utbredning inte är koncentrerad till Europa, men att den där har en otillfredsställande status.

Hovfjället

1981 utfördes en häckfågelinventering i Hovfjällets naturreservat där antalet par av törnskata uppskattades till 10 stycken. Populationsstorlek i dagsläget och populationsutveckling är okänd. Bevarandestatus är oklar.

A409 Orre

Nationellt

Den svenska orrepopulationen har uppskattats till minst 170 000 par (1990-talets mitt). Den svenska andelen av den europeiska populationen (inkl. europeiska Ryssland) är minst 20 %. Många uppgifter från Götaland och Svealand tyder på starkt minskande stammar under 1990-talet. Arten anses dock inte hotad i Sverige. BirdLife International betecknar orren som *sårbar* i Europa. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att den globala populationen inte är koncentrerad till Europa men att arten har en otillfredsställande bevarandestatus i området.

Hovfjället

1981 utfördes en häckfågelinventering i Hovfjällets naturreservat där antalet par av orre uppskattades till 155 stycken. Orre är vanligt förekommande i området. Populationsstorlek och populationsutveckling är i dagsläget okänd. Bevarandestatus är oklar men troligen gynnsam.

Uppföljning

För att bedöma de ingående naturtypernas och arternas bevarandestatus krävs uppföljning av uppsatta bevarandemål. Vid uppföljning utvärderas även befintliga bevarandeåtgärder för att se om de fyller sitt syfte. Om en befintlig bevarandeåtgärd inte har avsedd effekt kommer åtgärden att justeras.

Ett nationellt uppföljningsprojekt pågår och komplettering kommer att ske då projektets riktlinjer och metoder är möjliga att tillämpa.

Bilagor

1. Natura 2000-områdets avgränsning
2. Ingående naturtyperns utbredning (klart efter basinventeringen)

Referenser

- de Boom, M. & de Jong, A. 1981. *Häckfågelinventering i Hovfjällets naturreservat*. Länsstyrelsen i Värmlands län, Naturvårdsenheten. Rapport nr 1981:2.
- Ehrenroth, B. & Schützer, J. 1996. *Värmländsk natur – en reseguide*. 3:e upplagan. Trio Tryck AB, Örebro.
- Länsstyrelsen Värmland, Miljöenheten. *Beslutsunderlag och skötselplan till Hovfjällets naturreservat*. Beslut 1983-02-14 samt 1990-0918. Karlstad.
- Värmlands länsstyrelse, Miljöenheten. 1996. *Ditt Värmland – Natur och kulturlandskapet, Naturreservat i Värmlands län – Hovfjället*. 1:a upplagan. NordNatur AB.
- Löfroth, M m.fl. 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*. Naturvårdsverket. *Natura 2000- Art och naturtypsvisa vägledningar*. (<http://www.naturvardsverket.se>) 04-11-03
- Naturvårdsverket. *Parametrar och metoder för uppföljning i Natura 2000*. Version 4: 2004-05-07.
- Nitare, J. 2000. *Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog, flora över kryptogamer*. 2:a upplagan. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.